

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-10-10
Besvaras senast
2019-10-24

Till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2019/20:31 Prioritering av brottsoffer

Sveriges Radio (SR) uppmärksammade i mars 2017 hur Justitiekanslern betalar ut stora skadestånd till personer som sedan tidigare har skulder till brottsoffer utan att de betalar av skulderna.

Det handlar om den ersättning man kan få när man varit häktad och sedan friats.

Som lagen är skriven har Kronofogden och därmed tidigare brottsoffer mycket svårt att komma åt de här pengarna.

För att se hur vanligt det är att personer som får ersättning från Justitiekanslern inte betalar av på sina skulder begärde SR ut samtliga skadeståndsbeslut som Justitiekanslern tog under en månad 2015.

Då fick 183 personer ersättning för att de hade suttit frihetsberövade. 46 av dessa personer, det vill säga var fjärde, hade skulder i form av skadestånd utdömda i domstol på sammanlagt 4 miljoner hos Kronofogden. Bara 2 av de 46 personerna betalade av på sina skulder efter att de fått ersättning från Justitiekanslern.

Ett exempel är en ung man som tillhör ett kriminellt gäng. Han satt häktad i tre veckor för ett mord som inträffade för några år sedan. Åklagare kunde knyta mannen till mordvapnet med DNA. Men bevisningen räckte inte, och det blev inget åtal. För tiden i häkte fick mannen drygt 40 000 kronor. Samtidigt har han skulder på 170 000 till tidigare brottsoffer, och enligt Kronofogden har han inte betalat av någonting på skulderna.

Kronofogden har i dag ingen möjlighet att lägga beslag på skadeståndspengarna innan de betalas ut. Det är inte tillåtet enligt utsökningsbalken. Dessutom är pengarna, enligt samma lag, fredade från utmätning till nästa dag. Den skuldsatte har alltså ett dygn på sig att flytta pengarna, sätta sprätt på dem eller placera dem på ett konto där de inte går att driva in.

I en intervju i *Ekot* säger Sven-Erik Alhem, som är ordförande i Brottsofferjouren Sverige, att så här borde det inte få gå till.

”– Ja det är ett lysande exempel på den halvmesyra som den här lagstiftningen

innebär. Det är en feg lagstiftning kan man säga, som på något sätt försöker ta hänsyn till att det är staten som ska be om ursäkt för att haft någon frihetsberövad. Man ska veta att i de allra flesta fall så är frihetsberövandet i sig inte på något sätt orimligt, säger Sven-Erik Alhem som är ordförande i Brottsofferjouren Sverige.”

Erfarna poliser som SR har pratat med säger att det ofta är tungt kriminella som får de högsta ersättningarna från JK och att pengarna i många fall går direkt in i brottslighet i stället för till tidigare brottsoffer.

Gunnar Brodin sitter i ledningsgruppen på Åklagarmyndigheten och tycker att lagen borde ses över.

”– Ja, det tycker jag definitivt. I vart fall att man kanske ändrar det på så sätt att skadeståndskrav i samband med brott går att utmäta, säger åklagare Gunnar Brodin.”

Lagen som skyddar skadestånd mot utmätning kritiserades i *Ekot* av flera jurister, och justitieminister Morgan Johansson sa att lagen skulle ses över. Nu har det gått två och ett halvt år, men på Justitiedepartementet kan man inte säga när en ny lagstiftning kan bli aktuell.

Lagen i sin nuvarande form är stötande för det allmänna rättsmedvetandet och borde ha ändrats så att det går att mäta ut ersättning för att någon suttit häktad och sedan släppts om denne har skulder – i varje fall om skulderna är skadeståndskrav från tidigare brottsoffer. Undantagen i bland annat 5 kap. 7 § och 12 § i utsökningsbalken borde alltså göras om eller tas bort för att säkerställa att utmätning kan ske hos personer som fått ersättning för frihetsberövande så att skulderna till tidigare brottsoffer kan regleras.

Jag vill fråga justitie- och migrationsminister Morgan Johansson:

Med tanke på de utfästelser som ministern gjorde för två och ett halvt år sedan, varför är lagen fortfarande oförändrad?

.....

Mikael Strandman (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders